

Oponentský posudok k inauguračnému konaniu v odbore história Dr. habil. Attilu Simona, PhD.

Na úvod chcem konštatovať, že vedecká a pedagogická činnosť Dr. Attilu Simona, PhD. je rozsiahla a impozantná a kritériá stanovené FF UKF v Nitre na inauguračné konanie nielen spĺňa, ale aj (predovšetkým v niektorých ukazovateľoch) vysoko prekračuje. Treba zdôrazniť, že tieto pozitívne kvantitatívne ukazovatele sú aj na druhej strane podporené vedeckou kvalitou publikovaných prác i kvalitou jeho pedagogickej činnosti.

Odborne sa doc. Attila Simon PhD venuje predovšetkým tematike dejín Slovenska v 20. storočí a dejín maďarskej menšiny na Slovensku s dôrazom na tzv. medzivojnové obdobie. Významná a často citovaná je predovšetkým jeho publikácia z roku 2012 *The Hungarians of Slovakia in 1938*, ktorá vďaka tomu, že bola distribuovaná vydavateľstvom Columbia University Press, dostala sa do všetkých významných svetových knižníc. Ťažisko tejto práce je v roku 1938, keď po Hitlerovom „anšluse“ Rakúska sa Republika Československá dostala do bezprostredného ohrozenia nacistickým agresorom. To bolo aj pre postoje maďarskej menšiny na Slovensku kľúčové obdobie. V knihe Attila Simon ale syntetizuje z pohľadu maďarskej menšiny na Slovensku celé medzivojnové obdobie. Významným prínosom pre poznanie medzivojnového obdobia sú aj výskumy Attilu Simona, ktoré narúšajú doterajšiu takmer monotónnu verziu o negativizme maďarskej menšiny na Slovensku. Zásadným príspevkom s touto tematikou je článok *Zabudnutí aktivisti. Príspevok k dejinám maďarských politických strán v medzivojnovom období*, publikovaný v *Historickom časopise* (2009). Vďaka výskumu Attilu Simona je súčasný pohľad historiografie na dejiny maďarskej menšiny na Slovensku oveľa komplexnejší. Predovšetkým je evidentné, čo sa logicky zdá byť samozrejmé, ale v historiografii sa to doteraz neprejavilo, že Maďarov na Slovensku nemožno považovať za jednotnú homogénnu masu, ale za spoločnosť vnútorne diferencovanú sociálne, konfesiónálne, ale do určitej miery aj regionálne. A tiež, že nemožno celú spoločnosť Maďarov na Slovensku stotožňovať s jej politickými reprezentantmi a ich postojmi a prejavmi. Attila Simon tiež zreteľne vyargumentoval, že negativizmus, ale aj aktivizmus maďarskej a nemeckej menšiny v Československu je potrebné vidieť v iných dobových, ale aj historických kontextoch.

O kvalite jeho odbornej výskumnej činnosti svedčí aj to, že mu ako zodpovednému riešiteľovi bol schválený grant APVV, ktorý v súčasnosti rieši a dva granty agentúry VEGA, ktoré úspešne ukončil.

Doc. Attila Simon sa v svojej odbornej práci neuspokojil s doterajšími klišé, ale dôsledne sledoval primárne archívne pramene, čo mu dovolilo formulovať nové závery a prispieť tak nielen k lepšiemu poznaniu dejín maďarskej menšiny na Slovensku, ale aj v širšom slova zmysle k poznaniu česko-slovenských a stredoeurópskych dejín v 20. storočí.

Pedagogickú činnosť doc. PhDr. Attilu Simona môžem posúdiť iba na základe údajov uvedených v žiadosti a na základe vyjadrenia vedenia univerzity J. Selyeho v Komárne, kde pôsobí ako pedagóg od roku 2005 a kde popri svojom hlavnom odbore (Dejiny Maďarov na Slovensku, Dejiny Slovenska po r. 1918) zaviedol do vyučovacieho procesu aj nové predmety (Dejiny holokaustu, Metodológia historického výskumu a Súčasné aspekty vyučovania dejepisu národnostných menšín). O jeho pôsobení na univerzite svedčí aj to, že bol vedúcim úspešne obhájených 39 bakalárskych prác a 45 úspešne obhájených magisterských prác. Venuje sa aj didaktike vyučovania dejepisu.

doc. PhDr. Attila Simon, PhD. je ako vedec i ako pedagóg uznávanou, profilujúcou osobnosťou v slovenskej historiografii a je známym a oceňovaným odborníkom aj v zahraničí. Navrhujem, aby jeho žiadosť o vymenovanie za profesora v odbore história bolo postúpené na inauguračné konanie na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Bratislava, 10. február 2025

PhDr. Dušan Kováč, DrSc.